

Patomorfologia

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Katedra Patomorfologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ul. Pawińskiego 3b, 02-106 Warszawa, tel.: 22-599-16-70 e-mail: patomorfologia@wum.edu.pl https://patomorfologia.wum.edu.pl/

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Perkowska-Ptasińska
Koordynator przedmiotu	Lek. Łukasz Michałowski Lek. Jakub Grzybowski
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Lek. Łukasz Michałowski Lek. Jakub Grzybowski
Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. n. med. Agnieszka Perkowska-Ptasińska, agnieszka.perkowska-ptasinska@wum.edu.pl prof. dr hab. n. med. Barbara Górnicka, barbara.gornicka@wum.edu.pl prof. dr hab. n. med. Anna Ratajska, anna.ratajska@wum.edu.pl dr hab. n. med. Łukasz Koperski, lukasz.koperski@wum.edu.pl dr hab. n. med. Sylwia Szymańska, sylwia.szymanska@wum.edu.pl dr n. med. Magdalena Bogdańska, magdalena.bogdanska@wum.edu.pl dr n. med. Michał Mazurkiewicz, michal.mazurkiewicz@wum.edu.pl dr n. med. Jadwiga Małydk, jadwiga.maldyk@wum.edu.pl dr n. med. Aleksandra Starzyńska Kubicka, aleksandra.starzynska@wum.edu.pl lek. Irena Nadolska, irena.nadolska@wum.edu.pl lek. Krzysztof Kurek, krzysztof.kurek2@wum.edu.pl lek. Janina Maja Marczevska, janina.marczevska@wum.edu.pl lek. Renata Podkowińska-Polak, renata.podkowinska-polak@wum.edu.pl lek. Łukasz Michałowski, lukasz.michalowski@wum.edu.pl lek. Paweł Pihowicz, pawel.pihowicz@wum.edu.pl lek. Jakub Grzybowski, jakub.grzybowski@wum.edu.pl lek. Magdalena Modzelewska, magdalena.modzelewska@wum.edu.pl lek. Karol Kulbaka, karol.kulbaka@wum.edu.pl lek. Tymoteusz Czarnik, tymoteusz.czarnik@wum.edu.pl lek. Justyna Chwiejczak, justyna.chwiejczak@wum.edu.pl lek. Krzysztof Domka, krzysztof.domka@wum.edu.pl lek. Olga Gevka, olga.gevka@uckwum.pl lek. Nastassia Lukashevich, nastassia.lukashevich@wum.edu.pl

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	III rok, V i VI semestr		Liczba punktów ECTS 16
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		30 (e-learning)	1,6
seminarium (S)		33	1,3
ćwiczenia (C)		75	2,6

e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	262,5	10,5

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Przedstawienie i zapoznanie studentów z podstawowymi problemami współczesnej patologii
C2	Poznanie mechanizmów powstawania podstawowych jednostek chorobowych
C3	Umiejętność korelowania obrazu makro- i mikroskopowego tkanek, narządów z obrazem klinicznym
C4	Rozpoznawanie podstawowych schorzeń przy użyciu obrazu z mikroskopu świetlnego
C5	Znajomość zasad techniki sekcyjnej i jej wykorzystania w praktyce
C6	Umiejętność interpretacji danych z różnych źródeł, w tym z patologii, dla efektywniejszej diagnostyki schorzeń o znaczeniu cywilizacyjnym (układu krążenia, nowotworów, cukrzycy itp.)

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
C.W26	Nazewnictwo patomorfologiczne
C.W27	Podstawowe mechanizmy uszkodzania komórek i tkanek

C.W28	Przebieg kliniczny zapaleń swoistych i nieswoistych oraz procesy regeneracji tkanek i narządów
C.W29	Definicję i patofizjologię wstrząsu, ze szczególnym uwzględnieniem różnicowania przyczyn wstrząsu oraz niewydolności wielonarządowej
C.W30	Etiologię zaburzeń hemodynamicznych, zmian wstecznych i zmian postępowych
C.W31	Zagadnienia z zakresu szczegółowej patologii narządowej, obrazy makro i mikroskopowe oraz przebieg kliniczny zmian patomorfologicznych w poszczególnych narządach
C.W32	Konsekwencje rozwijających się zmian patologicznych dla sąsiadujących topograficznie narządów
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
C.U11	Powiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami oznaczeń laboratoryjnych

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się

Wykłady (e-learning)	1. Wykład inauguracyjny 2. Typy i mechanizmy śmierci, rodzaje i technika sekcji zwłok, podstawy prawne wykonywania autopsji 3. Choroby serca i naczyń 4. Amyloidoza 5. Choroby autoimmunologiczne 6. Nowotwory – wstęp 7. Neuropatologia 8. Nienowotworowe choroby skóry 9. Nienowotworowe choroby przewodu pokarmowego 10. Nienowotworowe choroby wątroby 11. Cytologia 12. Nowotwory gonad 13. Nienowotworowe choroby nerek 14. Diagnostyka chorób płuc 15. Nowotwory wieku dziecięcego 16. Rak jelita grubego 17. Rak żołądka 18. Nowotwory układu wewnątrzwydzielniczego 19. Nowotwory tkanek miękkich 20. Guzy kości	1. C.W26, C.W27 2. C.W26 3. C.W26, C.W27, C.W28, C.W29, C.W30 4. C.W26, C.W27, C.W28, C.W30 5. C.W26, C.W27, C.W28 6. C.W26, C.W32 7. C.W26, C.W31 8. C.W26, C.W31, C.W32 9. C.W26, C.W31, C.W32 10. C.W26, C.W31, C.W32 11. C.W26, C.W31, C.W32 12. C.W26, C.W31, C.W32 13. C.W26, C.W31, C.W32 14. C.W26, C.W31, C.W32 15. C.W26, C.W31, C.W32 16. C.W26, C.W31, C.W32 17. C.W26, C.W31, C.W32 18. C.W26, C.W31, C.W32 19. C.W26, C.W31, C.W32 20. C.W26, C.W31, C.W32
Seminaria	1. Procesy adaptacyjne 2. Zapalenia 3. Zaburzenia w krążeniu 4. Zaburzenia immunologiczne 5. Nowotwory nabłonkowe 6. Nowotwory kości i tkanek miękkich 7. Nowotwory układu chłonnego i krwiotwórczego 8. Patologia naczyń	1. C.W26, C.W27, C.W30, C.U11 2. C.W26, C.W28, C.U11 3. C.W26, C.W29, C.W30, C.U11 4. C.W26, C.W27, C.W28, C.U11 5. C.W26, C.W28, C.U11 6. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 7. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 8. C.W26
Ćwiczenia	(Ćwiczenia popołudniowe/mikroskopowe) 1. Dermatopatologia 2. Nowotworowe choroby układu pokarmowego 3. Patologia wątroby i dróg żółciowych 4. Patologia głowy i szyi 5. Patologia układu oddechowego 6. Patologia układu endokrynnego 7. Patologia układu rozrodczego męskiego 8. Patologia układu rozrodczego żeńskiego 9. Patologia gruczołu piersiowego 10. Patologia układu moczowego	1. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 2. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 3. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 4. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 5. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 6. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 7. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 8. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 9. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11 10. C.W26, C.W31, C.W32, C.U11
	(Ćwiczenia poranne/makroskopowe) 1. Wprowadzenia do ćwiczeń makroskopowych 2. Wątroba i trzustka 3. Ginekologia 4. Przewód pokarmowy 5. Układ moczowy 6. Płuco 7. Głowa i szyja 8. Układ endokrynnny 9. Patologia pediatryczna 10. Zaliczenie ćwiczeń makroskopowych	1. C.W26, C.W27, C.W30, C.W32 2. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 3. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 4. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 5. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 6. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 7. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 8. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 9. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11 10. C.W26, C.W28, C.W30, C.W31, C.W32, C.U11

7. LITERATURA

Obowiązkowa

Kumar V, Abbas AK, Aster J: *Robbins PATOLOGIA*, wyd. 10. (3. polskie); Edra Urban&Partner, Wrocław, 2020.

Uzupełniająca

Stachura J, Domagała W: *Patologia znaczy słowo o chorobie*; t. I-II. wyd. 3; Polska Akademia Umiejętności, Kraków, 2016, 2019.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W26-32	Kartkówki lub odpowiedzi ustne – w trakcie ćwiczeń i seminariów mikroskopowych - sprawdzające przygotowanie do zajęć	Zaliczenie u asystenta
	Wykłady – po wysłuchaniu każdego wykładu student jest zobowiązany do rozwiązywania testu jednokrotnego wyboru. Liczba pytań może być różna w zależności od tematyki wykładu. Testy będą umieszczane na platformie https://e-learning.wum.edu.pl/	100% prawidłowych odpowiedzi
	Kolokwia – pięć kolokwii centralnych (dwa w semestrze zimowym i trzy w letnim): testy jednokrotnego wyboru, 30 pytań. Kolokwia przeprowadzane są przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM. Kolokwia poprawkowe – forma i termin ustalane indywidualnie u asystenta prowadzącego. Kolokwium poprawkowe musi odbyć się do końca trwania semestru, w którym odbył się I termin. Kolokwium komisyjne – organizowana jest pod koniec semestru letniego i przeznaczone jest dla studentów, którzy nie zaliczyli co najwyżej dwóch kolokwii poprawkowych (student poprawia wówczas oba kolokwia jednego dnia). Brak zaliczenia trzech kolokwii poprawkowych lub kolokwium komisyjnego skutkuje niezaliczeniem przedmiotu i niedopuszczeniem do egzaminu końcowego.	Progi ocen (I termin): -3 ≥ 18pkt -3,5 ≥ 21pkt -4 ≥ 24pkt -4,5 ≥ 27pkt -5 ≥ 29pkt
	Egzamin (w sesji letniej) - część teoretyczna – test jednokrotnego wyboru, 50 pytań, 50 minut. Egzamin przeprowadzany jest przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM. Egzamin w sesji poprawkowej - test jednokrotnego wyboru. Student poprawia tylko tę część egzaminu, z której nie uzyskał zaliczenia.	Próg zaliczenia: 30 punktów. Ostateczna ocena liczona jest z sumy punktów uzyskanych z części teoretycznej i umiejętnościowej (p. niżej).
C.U11	Zaliczenie ustne bloku ćwiczeń makroskopowych/porannych w ostatni dzień zajęć.	Zaliczenie u asystenta
	Egzamin (w sesji letniej) - część umiejętnościowa – test jednokrotnego wyboru, 50 pytań, 75 minut. Egzamin przeprowadzany jest przez Biuro Jakości i Innowacyjności Kształcenia WUM. Egzamin poprawkowy – w sesji poprawkowej, test jednokrotnego wyboru. Student poprawia tylko tę część egzaminu, z której nie uzyskał zaliczenia.	Próg zaliczenia: 30 punktów Ostateczna ocena liczona jest z sumy punktów uzyskanych z części teoretycznej i umiejętnościowej (p. niżej).
C.W26-32 C.U11		Progi ocen – egzamin: -3 ≥ 60pkt

		-3,5 ≥ 71pkt -4 ≥ 81pkt -4,5 ≥ 91pkt -5 ≥ 96pkt Do końcowego wyniku punktowego z egzaminu dopisywane są punkty osobom ze średnią ocen powyżej 4,0 ze wszystkich kolokwii zdanych w I terminie: a) za średnią 4,01 – 4,25 dodane zostaną 2 punkty, b) za średnią 4,26 – 4,5 dodane zostaną 3 punkty, c) za średnią 4,51 – 5,0 dodane zostanie 5 punktów. Warunkiem dopisania punktów do wyniku końcowego jest uzyskanie z każdej z części egzaminu (przed dodaniem tych punktów) co najmniej 30 punktów.
--	--	--

9. INFORMACJE DODATKOWE

A. ĆWICZENIA MAKROSKOPOWE/PORANNE:

1. Trwają 2 tygodnie i odbywają się w Katedrze Patomorfologii, ul. Pawińskiego 3b.
2. W pierwszym dniu zajęć studenci oczekują na asystenta pod Aulą Wykładową Zakładu (III piętro). W kolejnych dniach zajęcia odbywają się na Sali ćwiczeniowej (piętro 0) i konieczne jest posiadanie własnego fartucha. Zakład udostępnia studentom rękawiczki ochronne.
3. Obecność na wszystkich zajęciach porannych jest obowiązkowa. Spóźnienie na zajęcia przekraczające 15 minut jest jednoznaczne z nieobecnością na zajęciach.
4. W przypadku nieobecności na zajęciach student zgłasza mailowo do sekretariatu (patomorfologia@wum.edu.pl) prośbę o zorganizowanie możliwości uczestniczenia w ocenie materiału pooperacyjnego na pracowni makroskopowej, a ponadto pisze referat z tematyki opuszczonych zajęć. Szczegółowe wytyczne na temat referatu zamieszczone są na stronie internetowej Zakładu.
5. Zajęcia kończą się ustnym zaliczeniem w ostatnim dniu bloku. Studenci, którzy mają pojedynczą nieobecność, mogą przystąpić do zaliczenia warunkowo, a pełne zaliczenie uzyskują po odrobieniu nieobecności zgodnie z zasadami opisanymi powyżej.
6. Szczegółowy program z tematyką, godzinami oraz lokalizacją poszczególnych zajęć dostępny jest na stronie internetowej Zakładu.
7. Obowiązuje kategoryczny zakaz wchodzenia na salę ćwiczeniową bez obecności asystenta, wnoszenia toreb/plecaków na tę salę oraz wykonywania zdjęć podczas ćwiczeń.
8. Student z Indywidualnym Planem lub Programem Studiów planujący uczestnictwo w zajęciach z inną, niż ta do której jest przypisany, grupą studencką, jest zobowiązany dostarczyć prośbę o zmianę terminu zajęć wraz z dokumentem potwierdzającym Indywidualny Plan/Program Studiów do sekretariatu Katedry, nie później niż na tydzień przed rozpoczęciem się semestru, w którym mają odbywać się zajęcia.

B. SEMINARIA/ĆWICZENIA POPOŁUDNIOWE/MIKROSKOPOWE:

1. Zajęcia trwają przez cały rok (w semestrze zimowym mają formę seminariów, w semestrze letnim ćwiczeń) w dni i w godzinach zgodnie z planem zajęć ustalonym przez Dziekanat.
2. Student jest zobowiązany do uczęszczania na seminaria/ćwiczenia mikroskopowe wraz ze swoją grupą dziekańską. Wyjątek stanowią studenci objęci Indywidualnym Planem Studiów lub Indywidualnym Programem Studiów (dawniej ITS). Formalności związane z przenosinami do innej grupy, tj. dostarczenie odpowiedniej dokumentacji do sekretariatu, należy dopełnić nie później niż na tydzień przed rozpoczęciem się semestru, w którym mają odbywać się zajęcia.
3. Spóźnienie się na zajęcia przekraczające 15 minut jest równoznaczne z nieobecnością na seminarium/ćwiczeniach w danym dniu.
5. Student jest zobowiązany przygotować się do zajęć korzystając przede wszystkim z materiałów dydaktycznych dostępnych na stronie: www.patomorfologia.wum.edu.pl w zakładce Dydaktyka -> Kierunek Lekarski. Osoba prowadząca zajęcia ma prawo weryfikować wiedzę studentów przez jej ustne lub pisemne sprawdzenie. W sytuacji braku odpowiedniego przygotowania studenta do zajęć asystent ma prawo nie zaliczyć zajęć, co wiąże się z koniecznością indywidualnego zaliczenia tematyki ćwiczenia w formie wskazanej przez asystenta w terminie do najbliższego kolokwium.

6. Dwa razy w roku student może odbyć zajęcia z inną niż swoja grupą dziekańską. Student zobowiązany jest wówczas zgłosić chęć uczestnictwa (jako dodatkowa osoba) w zajęciach osobie prowadzącej. Jeśli nie ma wolnych miejsc na sali, asystent prowadzący zajęcia może odmówić przyjęcia dodatkowego studenta.

7. W przypadku braku możliwości odrobienia zajęć z inną grupą lub w przypadku trzeciej nieobecności na zajęciach ze swoja grupą student zobowiązany jest skontaktować się mailowo ze swoim asystentem w celu ustalenia szczegółów referatu, będącego formą odrobienia zajęć.

C. KOŁOKWIA CENTRALNE

1. Studenci zapisują się na kolokwia w wyznaczonym tygodniu dydaktycznym na wybrany termin poprzez portal egzaminacyjny.
2. Nieobecność na kolokwium należy usprawiedliwić w ciągu 7 dni od ostatniego dnia tygodnia kolokwialnego.
3. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności student zalicza kolokwium u asystenta prowadzącego ćwiczenia/seminaria dla jego grupy dziekańskiej w formie ustalonej indywidualnie. Ocena z tego zaliczenia traktowana jest jak ocena z kolokwium centralnego.
4. Nieusprawiedliwiona nieobecność na kolokwium jest jednoznaczna z uzyskaniem oceny niedostatecznej.

D. EGZAMIN

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest:

1. Obecność (zaliczenie) na wszystkich zajęciach (porannych i popołudniowych)
2. Pozytywna ocena ze wszystkich kolokwii i zaliczenie porannego bloku
3. Odsłuchanie wszystkich wykładów i zaliczenie testów po nich

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich